Czynniki ryzyka- wykorzystywanie seksualne

Sprawcy wykorzystywania seksualnego zadają sobie wiele trudu, aby zbliżyć się do dzieci i zdobyć ich zaufanie. Mogą np. wyróżniać dziecko, zasypując je niespodziankami, albo poświęcając mu szczególnie dużo uwagi. Zdarzają się zachowania odwrotne – mogąprzedstawiać je w złym świetle, po to, aby nie uwierzono dziecku, gdyby próbowało wyjawić wykorzystywanie. Sprawcy mogą uwodzić dzieci we wszystkich sytuacjach, w których mają z nimi kontakt: w sytuacjach rodzinnych, na zajęciach rekreacyjnych, muzycznych, sportowych czy religijnych, a także za pośrednictwem Internetu lub telefonu komórkowego.

Czasami sprawca buduje bliską relację z rodziną dziecka. Szczególnie narażeni są rodzice samotnie wychowujący dzieci. Sprawca może zaoferować wsparcie rodzinie (psychiczne czy materialne), budując następnie relację z dzieckiem z zamiarem wykorzystania go.

Nie można jednoznacznie stwierdzić, czy ktoś zamierza wykorzystać seksualnie dziecko. Rodzice powinni jednak zwrócić szczególną uwagę na osoby, które:
- zasypują dziecko prezentami, upominkami
- zapraszają dziecko na wyjazdy, wakacje
- poszukują okazji do tego, aby być z nim sam na sam.

Powinno się zawsze sprawdzać osoby, które mają opiekować się dzieckiem. Można zwrócić się do kierownictwa placówki czy organizatorów wypoczynku dzieci z pytaniem, w jaki sposób placówka weryfikuje pracowników i wolontariuszy i jak zapewnia bezpieczeństwo podopiecznym.

Rozwój Internetu przyczynił się do lepszego dostępu do potencjalnych ofiar. Wyposażył sprawców w nowe narzędzia wykorzystywania. Rodzice zwykle nie zdają sobie sprawy z tych zagrożeń, dlatego rzadko wiedzą, jak chronić przed nimi dziecko

Na co zwrócić uwagę?

Przebywając z dzieckiem należy zwrócić uwagę na wszelkie zmiany w jego zachowaniu – w tym na nadmierną erotyzację jego zachowania (niewspółmierną do wieku).
Trzeba jednak pamiętać o tym, że wiele z objawów, które mogą wskazywać na to, że dziecko doświadczyło wykorzystywania seksualnego, może wystąpić także w innych sytuacjach (np. gdy dziecko doświadcza jakichś życiowych zmian). Dlatego ważny jest kontekst – musimy wiedzieć, jak wygląda życie rodzinne dziecka, a także znać stan jego zdrowia. Żaden z tych objawów nie może być traktowany osobno.
Przykładowe objawy zachowania dziecka, mogące wskazywać na wykorzystywanie seksualne:
- erotyzacja dziecka (np. agresja seksualna, rozwój języka dotyczącego sfery seksualnej nieadekwatny do etapu rozwoju, angażowanie rówieśników w nietypową aktywność seksualną),
- problemy emocjonalne (np. negatywny stosunek do własnego ciała, dawanie do zrozumienia, że ma się jakąś straszną tajemnicę, poczucie bycia złym, gorszym, innym, poczucie winy czy poczucie stygmatyzacji),
- zachowania autodestrukcyjne (np. samookaleczenia, próby samobójcze, zaburzenia jedzenia, uzależnienia, prostytucja dziecięca),
- dolegliwości psychosomatyczne (np. bóle brzucha, nudności, wymioty, zaburzenia miesiączkowania),
- objawy nerwicowe (np. wtórne moczenie się nocne, zaburzenia snu, koszmary senne),
- problemy szkolne (np. zaburzenia koncentracji uwagi, nagłe obniżenie wyników w nauce, unikanie zajęć wychowania fizycznego, problemy w relacjach rówieśniczych),
- nagła zmiana zachowania dziecka

Wyżej wymienionym objawom (łatwym do zaobserwowania) mogą towarzyszyć też objawy somatyczne, które nauczycielowi czy pedagogowi w szkole trudno jest zaobserwować. Jednakże

warto podkreślić, że **jednoznacznymi objawami** wykorzystywania seksualnego są: ciąża, choroby weneryczne, obecność spermy w pochwie czy w odbycie. Mogą występować także inne przejawy wykorzystywania takie jak np. upławy, zaczerwienienia i otarcia okolic genitalnych, krwawienie z pochwy bądź odbytu, zapalenie dróg moczowo – płciowych, przerwanie błony dziewiczej.

Wykorzystywanie seksualne z użyciem Internetu i nowoczesnych mediów

Rozwój Internetu przyczynił się do lepszego dostępu do potencjalnych ofiar. Wyposażył sprawców w nowe narzędzia wykorzystywania. Dzieci i młodzież, spędzając dużo czasu w Internecie, narażeni są na szkodliwe treści, niebezpieczne kontakty oraz cyberprzemoc. Mogą one przyczynić się do zaburzeń psychoseksualnych i/lub wykorzystywania seksualnego. Rodzice zwykle nie zdają sobie sprawy z tych zagrożeń, dlatego rzadko wiedzą, jak chronić przed nimi dziecko.

Zjawisko uwodzenia dzieci on-line jest szczególną relacją tworzoną w celu wykorzystania małoletniego. Sprawca może dążyć do spotkania z dzieckiem i skrzywdzić je albo wykorzystać je do produkcji pornografii dziecięcej. Taki kontakt nie zawsze prowadzi do kontaktu z ofiarą w świecie rzeczywistym, jednak zawsze jest krzywdzący. Konsekwencje takiego wykorzystania nie różni się od fizycznego.
Korzystając z Internetu dzieci mogą przypadkowo natrafić na treści pornograficzne. Kontakt z nimi może być bardzo szkodliwy. Może spowodować zaburzenie rozwoju psychoseksualnego, negatywnie wpłynąć na percepcję własnego ciała, zachęcać do zachowań odbiegających od normy. Pornografia może spowodować, że świat przestaje być dla dziecka zrozumiały, przestaje czuć się bezpiecznie.

73% dzieci trafia na materiały pornograficzne w Internecie. 63% z nich trafia na nie przypadkowo (FDN, Gemius 2006).

Jak rozmawiać z dziećmi o wykorzystywaniu seksualnym?

Rozmowa z dzieckiem na temat wykorzystywania seksualnego jest trudna dla obu stron. Bardzo ważne jest zadbanie o odpowiednie warunki towarzyszące jej. Należy poświęcić dziecku swoją uwagę – nie można rozmawiać „w biegu".

Miejsce, w którym rozmawia się z dzieckiem, powinno być neutralne, ciche i zapewniać mu poczucie bezpieczeństwa. W rozmowie nie powinny przeszkadzać osoby trzecie. Należy zadbać o odpowiednią ilość czasu; kiedy dziecko mówi o tak ważnych tematach, nie powinno się mu przerywać ani go poganiać.
Dobrze, gdyby dziecko samo wybrało sobie miejsce, w którym usiądzie. Powinno mieć dostęp do chusteczek i czegoś do picia. Nie powinno między Wami stać biurko.

Rozmawiając z dzieckiem wykorzystanym seksualnie pamiętaj, aby usłyszało następujące rzeczy:
- nie jest winne temu, co się stało, nawet jeśli zwlekało z wyjawieniem zdarzenia,
- spotyka to wiele dzieci i nie ono jedno ma taki problem,
- bardzo dobrze zrobiło, że powiedziało o tym,
- pomożesz mu w tej sytuacji.

Większość osób czuje lęk i skrępowanie przy takiej rozmowie. Możesz czuć się bezradny/a, obawiając się, że nie wiesz, jak skutecznie pomóc dziecku.

W tej sytuacji powinny pomóc Ci:
- wiedza na temat zjawiska wykorzystywania seksualnego,

- przygotowanie się do rozmowy,
- znajomość procedur interwencji w przypadkach wykorzystywania seksualnego,
- rozmowa z bardziej doświadczonymi profesjonalistami (nie obawiaj się szukać pomocy!),
- życzliwe osoby, które pomogą Ci uporać się z Twoimi emocjami związanymi z kontaktem z dzieckiem wykorzystywanym seksualnie.

Przed rozpoczęciem rozmowy, zaplanuj jej przebieg.

Zastanów się, co może być Ci potrzebne. W rozmowie z mniejszym dzieckiem mogą to być kredki czy maskotki. Musisz wiedzieć, jaki jest cel tej rozmowy. Poza zebraniem informacji na temat zdarzenia, bardzo ważnym jest udzielenie mu wsparcia. Musisz się dowiedzieć, co się wydarzyło i kto jest sprawcą.
Jest to na pewno bardzo trudne dla dziecka. Opowiadanie o takich wydarzeniach może wymagać czasu. Nie pospieszaj dziecka, niech mówi swoim tempem.

Bardzo ważne na samym początku spotkania jest zbudowanie relacji z dzieckiem.

Okaż mu zainteresowanie, porozmawiaj z nim na neutralne tematy. Zapytaj o to co lubi robić, czy ma jakieś hobby.
Po nawiązaniu kontaktu, zacznij od pytań otwartych, nie sugerując niczego. Pytaj: „czy możesz mi o tym opowiedzieć?”, „chciałbym/chciałabym lepiej zrozumieć, co się wydarzyło” a nie konkretnie: „czy to było na podwórku czy w domu?”.
Aby pokazać dziecku, że jest rozumiane, dobrym sposobem jest parafrazowanie jego wypowiedzi. Pomaga również odzwierciedlanie jego emocji, nazywanie ich. Pamiętaj, aby odróżnić swoje emocje od tych, które może przeżywać dziecko.
W trakcie rozmowy ustal z dzieckiem słownictwo dotyczące genitaliów i zachowań seksualnych. Dziecko może znać np. tylko wulgaryzmy dotyczące intymności. Możesz posługiwać się rysunkiem pytając, jak nazywa dane części ciała.

Twoim zadaniem nie jest prowadzenie śledztwa. Pozwól dziecku, aby opowiedziało to, co chce i może wyjawić w danym momencie. Daj mu możliwość wyrażenia emocji – może płakać lub okazywać ból czy złość.

Zachowaj ostrożność w fizycznym pocieszaniu dziecka. Przytulanie czy głaskanie powinno wynikać z jego wyraźnej potrzeby.

Nie składaj pochopnych obietnic. Nie wiesz na pewno, co będzie dalej – jakie będą losy dziecka i czy będzie odseparowane od sprawcy, jak zareaguje otoczenie.

Nigdy nie obiecuj dziecku, że zachowasz tę rozmowę w tajemnicy!
Pamiętaj o odpowiednim języku. Rozmawiając z małym dzieckiem, używaj prostych zdań. Unikaj pytań zaczynających się od słowa „dlaczego” – wywołują one poczucie winy.
Zapewnij dziecko, że ma prawo czegoś nie wiedzieć albo nie chcieć odpowiedzieć na jakieś pytanie.

Pod koniec rozmowy jeszcze raz zapewnij, że nie jest winne temu, co się stało. Zapewnij, że dobrze zrobiło mówiąc o tym, a cała wina leży po stronie dorosłego. Nie dramatyzuj, ale też nie udawaj, że nic się nie wydarzyło. Dzieci narażone są na niebezpieczne kontakty podczas korzystania z czatów, komunikatorów i portali społecznościowych. Jeśli przy korzystaniu z Internetu dziecko nie ma wsparcia ze strony dorosłych, może stać się ofiarą wykorzystywania.

Źródło: http://fdn.pl/wykorzystywanie-seksualne-dzieci/